

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยผลการใช้ชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อสร้างชุดกิจกรรมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนของเขา
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอดส์ของนักเรียนของเขา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 7 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. ชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ จำนวน 12 กิจกรรม ใช้เวลาทั้งหมด 28 ชั่วโมง แต่ละกิจกรรมประกอบด้วยชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ แนวคิด สื่อ เวลาที่ใช้ ขั้นตอน การดำเนินกิจกรรม การประเมินผล และภาคผนวก

2. แบบทดสอบ วัดความรู้เรื่องโรคเอดส์ จำนวน 1 ชุด
3. แบบสอบถาม วัดความตระหนักในเรื่องโรคเอดส์ จำนวน 1 ชุด
4. แบบทดสอบ วัดทักษะชีวิตเพื่อป้องกันโรคเอดส์ จำนวน 4 ชุด
5. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมโดยครู จำนวน 12 ฉบับ
6. แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมโดยนักเรียน

เครื่องมือนี้ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากร จำนวน 48 ราย แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกกลุ่มสูง - ต่ำ โดยวิธีทดสอบค่าที (t - test) และหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach s

alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบดังนี้ ความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์ เท่ากับ .74 ความตระหนักที่มีต่อโรคเอดส์และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ เท่ากับ .83 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 5 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 ก่อนเริ่มการทดลองใช้ชุดกิจกรรม ครั้งที่ 2 เมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้ชุดกิจกรรม 1 สัปดาห์ ครั้งที่ 3 เมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้ชุดกิจกรรม 12 สัปดาห์ ครั้งที่ 4 เมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้ชุดกิจกรรม 24 สัปดาห์ และครั้งที่ 5 เมื่อสิ้นสุดการทดลองใช้ชุดกิจกรรม 48 สัปดาห์ และนำข้อมูลที่ได้นำมาพรรณวิเคราะห์และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ดังนี้

1. หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรของคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม
2. หาค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรของคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม
3. หาค่าร้อยละค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรของคะแนนทักษะชีวิต ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม
4. หาค่า t - test เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เรื่องโรคเอดส์ ความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ และทักษะชีวิตเพื่อการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ ก่อนและหลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรม
5. พรรณวิเคราะห์ การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะทดลองใช้ชุดกิจกรรม

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ที่สร้างขึ้นจากการศึกษา เอกสารตำรา รายงานผลการวิจัย การสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นำข้อมูลที่ได้มาวางแผนจัดกิจกรรมการเรียน ให้มีลักษณะเป็นชุดของสื่อการเรียนการสอนนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมุติเกม และเลือกใช้สื่อที่น่าสนใจและจัดหาได้ง่ายในพื้นที่ คือ คู่มือแผ่นพับ โปสเตอร์ ภาพพลิก ป้ายนิเทศ โดยกิจกรรมจะให้นักเรียนมีส่วนร่วมและเน้นกระบวนการกลุ่ม ซึ่งจะมีแผนการจัดกิจกรรมประกอบในแต่ละกิจกรรมมีจำนวน 12 กิจกรรม ใช้เวลาในการสอน 28 ชั่วโมง และสามารถนำชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์นี้ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เช่น เยาวชนนอกสถานศึกษาได้

2. หลังการทดลอง นักเรียนมีความรู้เรื่อง โรคเอดส์สูงกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนเฉลี่ย ความรู้เรื่องโรคเอดส์ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ 12 สัปดาห์ 24 สัปดาห์ และ 48 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ดีขึ้นจากเรียนด้วยชุดกิจกรรมและเมื่อมีการวัดผลหลังการเรียนนาน ถึง 1 ปี นักเรียนยังมีความรู้เรื่องโรคเอดส์สูง

3. หลังการทดลอง นักเรียนมีความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์สูงกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนเฉลี่ยความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ 12 สัปดาห์ 24 สัปดาห์ และ 48 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนมีความตระหนักสูงขึ้นหลังจากเรียนด้วยชุดกิจกรรมและเมื่อมีการวัดผลหลังการเรียนนานถึง 1 ปี นักเรียนยังมีความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์สูง

4. หลังการทดลอง นักเรียนมีทักษะการจัดการกับอารมณ์สูงกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการจัดการกับอารมณ์ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ 12 สัปดาห์ 24 สัปดาห์ และ 48 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนมีทักษะการจัดการกับอารมณ์สูงขึ้น หลังจากเรียนด้วยชุดกิจกรรมและเมื่อมีการวัดผลหลังการเรียนนานถึง 1 ปี นักเรียนยังมีทักษะการจัดการกับอารมณ์สูง

5. หลังการทดลอง นักเรียนมีทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ สูงกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนเฉลี่ยทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ 12 สัปดาห์ 24 สัปดาห์และ 48 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนมีทักษะการจัดการกับอารมณ์สูงขึ้น หลังจากเรียนด้วยชุดกิจกรรม

6. หลังการทดลอง นักเรียนมีทักษะการปฏิเสธสูงกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิเสธ หลังการทดลอง 1 สัปดาห์ 12 สัปดาห์ 24 สัปดาห์ และ 48 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนมีทักษะด้านการปฏิเสธสูงขึ้นหลังจากเรียนด้วยชุดกิจกรรม

7. หลังการทดลองนักเรียนมีทักษะการแก้ไขปัญหา สูงกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการแก้ไขปัญหาหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ 12 สัปดาห์ 24 สัปดาห์ และ 48 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาสูงขึ้น หลังจากเรียนด้วยชุดกิจกรรม

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แยกอภิปรายตามส่วนที่ศึกษาดังนี้

1. ชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นชุดสื่อการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้ศึกษาพฤติกรรมทางเพศ ความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิง พฤติกรรมในการดำรงชีวิตประจำวันของประชากรชาวเขาซึ่งเป็นสาเหตุทางสังคมของโรคเอดส์ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นเป็นเรื่องที่ซับซ้อน เนื่องจากพฤติกรรมเกิดขึ้นมาจากกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสะสมมาตั้งแต่เด็ก ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ประชากรชาวเขาผู้ที่ติดโรคเอดส์นั้นมีสาเหตุมาจากการขาดความรู้ในเรื่องโรคเอดส์ที่ถูกต้อง ขาดความตระหนักในเรื่องโรคเอดส์ ขาดทักษะชีวิตในการป้องกันโรคเอดส์ การแพร่ระบาดของสารเสพติดในกลุ่มประชากรชาวเขา รวมทั้งวัฒนธรรมทางเพศ ประเพณีของชนเผ่าต่างเอื้อต่อการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ดังที่ โครงการไทย - ออสเตรเลียป้องกันป้องกันโรคเอดส์ (2539, หน้า 37 - 44) กล่าวว่า ปัญหาในการรณรงค์และควบคุมโรคเอดส์ที่เป็นอยู่ในประเทศไทยอยู่ที่ทุกคนรู้สึกว่าโรคเอดส์ไม่เกี่ยวข้องกับตน โรคเอดส์รักษาไม่หาย ตนเองไม่เสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ที่ถูกต้อง เพื่อให้ทุกคนมองเห็นว่าโรคเอดส์เป็นปัญหาของตนเอง สังคม ชุมชน นอกจากนั้นการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ที่นำไปสู่การกระทำที่สามารถป้องกันเอชไอวีได้ และการที่จะปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรมของบุคคลให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมนั้นจำเป็นต้องให้การศึกษาดังที่ แบกเลย์ (Bagley, 1973 อ้างใน กรมวิชาการร่วมกับองค์การแคร์นานาชาติประเทศไทย, 2534, หน้า 42) กล่าวว่า ประสบการณ์ทางการศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถ ความตระหนัก และรูปแบบพฤติกรรมอื่นซึ่งมีคุณค่าทางบวกต่อสังคม หลังจากได้สร้างชุดกิจกรรมแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปใช้ในการวิจัย ผลการใช้ชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเอชไอวี พบว่านักเรียนมีความรู้เรื่อง โรคเอดส์ดีขึ้น มีความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์มากขึ้น และมีทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเอชไอวีดีขึ้น แสดงว่าการที่นักเรียนได้รับการสอนโดยชุดกิจกรรมทำให้มีทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วงษ์สถิตย์ วัฒนเสรี (2530, หน้า ก) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกชุดกิจกรรม มีความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สูง และสอดคล้องกับ อรัญญาณี เชื้อไทย (2541, หน้า 93 - 98) พบว่า นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้เรื่องยาบ้า ทักษะการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และทักษะการปฏิเสธต่ออรอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

2. นักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้

2.1 มีความรู้เรื่องโรคเอดส์ดีขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมโดยมีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรม และความรู้ที่ได้รับยังคงอยู่หลังจากทดลองใช้ชุดกิจกรรม 48 สัปดาห์ ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากิจกรรมที่จัดมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย น่าสนใจ จึงทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ รวมทั้งวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในชั้นเรียนต่าง ๆ ของกระบวนการกลุ่มทำให้นักเรียนได้ร่วมคิด ร่วมทำ มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก การรับรู้ จึงส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เรื่องโรคเอดส์สูงขึ้น ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Akers L. Ronald et. al. (อ้างใน โสภณ เมฆชน, 2539) ที่พบว่าการเรียนรู้ทางสังคมเป็นตัวแปรที่ทำให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้และสอดคล้องกับการศึกษาของ อรัญญาณี เชื้อไทย (2541, หน้า 103-104) ศึกษาการใช้ทักษะชีวิตในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมป้องกันการติดยาสูบของนักเรียนมัธยมต้นอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน พบว่านักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มไม่เสี่ยงมีความรู้เรื่องยาสูบสูงขึ้นจากการทดลองใช้กิจกรรมสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เวบบี (Webb) และน็อดดิง และคณะ (Nodding et.al) (อ้างใน ขอบ ลีซอ, 2534, หน้า 54-65) ซึ่งกล่าวว่ากระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียนไม่เพียงแต่จะรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเท่านั้น ยังต้องให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้ด้วย ประกอบกับการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนชาวเขา จะพบเห็นสมาชิกในครอบครัวเสพยาเสพติด และเสียชีวิตจากการติดโรคเอดส์ในที่สุด รวมถึงวัฒนธรรมของชนเผ่าด้านเพศและการมีเพศสัมพันธ์ทำให้ประชากรชาวเขาเริ่มมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย จึงทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน แสวงหาความรู้อยู่เสมอ เด็กนักเรียนจึงมีโอกาสรู้ได้หลายทาง ทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์สูงขึ้น

2.2 นักเรียนมีความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์สูงขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรม โดยมีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรม และความตระหนักนั้นยังคงอยู่หลังจากการทดลองใช้กิจกรรมนานถึง 48 สัปดาห์ ทั้งนี้เป็นเพราะชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นทำให้เด็กเกิดความตระหนักว่าทุกคนมีโอกาสติดเชื้อเอชไอวีด้วยกันทั้งนั้น การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยเพียงครั้งเดียว การเสพยาเสพติดก็อาจจะทำให้ติดโรคเอดส์ได้นอกจากนั้นบางสถานการณ์อาจจะทำให้บุคคลติดเชื้อเอชไอวีได้ เช่น การพุดคุยในที่ลับตาคน การไปเที่ยวด้วยกันสองคนของเยาวชนชายหญิง ประการ

สำคัญการพูดคุยกันนอกบ้านในเวลากลางคืนของหนุ่ม - สาว ชาวเขามักจะจบลงด้วยการมีเพศสัมพันธ์กันทำให้นักเรียนสามารถประเมินได้ว่าเหตุการณ์ สถานการณ์ไหนที่ตนเองเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ ประกอบกับการได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์ที่ถูกต้อง และการที่สมาชิกในชุมชน ดัดเชื้อเอดส์ ทำให้นักเรียนเกิดความสงสารเห็นอกเห็นใจผู้ติดเชื้อเอดส์ จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดความตระหนักเรื่องโรคเอดส์สูง ซึ่งสอดคล้องกับ Caeter. V . Good (อ้างใน กุชิน สงวนบุญญศิริ, 2532, หน้า 45) กล่าวว่า บุคคลจะเกิดความตระหนักก็ต่อเมื่อได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า หรือสัมผัสจากสิ่งเร้า แล้วเกิดการรับรู้ขึ้น เมื่อเกิดการรับรู้แล้วทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งเร้าและมีความรู้ในสิ่งนั้นแล้วจึงจะเกิดความตระหนักในที่สุด

2.3 นักเรียนมีทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์ การตัดสินใจปฏิเสธและทักษะการแก้ปัญหา ดีขึ้นกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรม เพราะนักเรียนได้ฝึกทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุดกิจกรรมได้แสดงบทบาทสมมุติ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ด้วยการกระทำและฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับ จอห์น คิวอี้ (อ้างใน ผกา สัตยธรรม, 2524, หน้า 4) ได้ให้ทัศนะในเรื่องการสอนไว้ว่า บุคคลจะเจริญงอกงามทุกด้านต้องสอนให้เรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by doing) ด้วยกิจกรรมและประสบการณ์ แทนที่จะใช้หนังสือ หรือครูพูดให้ฟังอย่างเดียว มีเพียงทักษะชีวิตด้านการจัดการกับอารมณ์เท่านั้นที่ยังคงระดับสูงหลังจากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมถึง 1 ปี ส่วนทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจ การปฏิเสธและการแก้ไขปัญหา ลดลงหลังจากเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรม 1 ปี ทั้งนี้เป็นเพราะการเรียนการสอนทักษะด้านต่าง ๆ มีความแตกต่างจากการเรียนการสอนด้านความรู้ ความตระหนักเกี่ยวกับโรคเอดส์ที่เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องหลายชุดกิจกรรมทำให้เกิดความจำได้ดีกว่า ส่วนการเรียนการสอนทักษะชีวิตแต่ละด้านมีการดำเนินการเพียง 1 ครั้ง ต่อ 1 กิจกรรม ซึ่งนักเรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติเพียงครั้งเดียว ไม่มีการฝึกฝนให้กระทำอย่างต่อเนื่อง จึงมีผลให้ทักษะชีวิตลดลง ซึ่งสอดคล้องกับ โกวิท ประวาลพุกษ์ (2534, หน้า 683 - 686) ที่กล่าวว่า ทักษะพิสัยเกิดจากการกระทำซ้ำ ๆ เป็นกิริยาที่กลายเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกได้เองตามสภาพ ลักษณะการที่บุคคลได้พัฒนาการแสดงออกจนเป็นกิริยาเป็นตบ่วงชื่อว่าบุคคลมีทักษะในเรื่องนั้น ๆ

3. พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกต่อชุดกิจกรรม นักเรียนให้ความสนใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมสังเกตได้จาก การที่นักเรียนมีความตั้งใจ มีความกระตือรือร้นพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี เป็นเพราะสื่อการเรียนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย เช่น ในกรณีศึกษา จะยกเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่

เกิดขึ้นบ่อยในชุมชน การคุยกันนอกบ้าน การนัดพบกันวันหยุดที่ท้ายหมู่บ้าน การเสพสารเสพติด การนัดพบกันในช่วงเวลากลางคืนที่หลังโรงเรียน การมีเพศสัมพันธ์กันของคนหนุ่มสาวในหมู่บ้าน ต่างก็เป็นเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน ทำให้นักเรียนได้ทบทวนวิเคราะห์ใน เหตุการณ์ที่ใกล้ตัวเองจึงเป็นที่น่าสนใจ ประกอบกับในขณะที่เรียน นักเรียนได้มีโอกาสประเมิน ความเสี่ยงในการติดโรคเอดส์ของตนเอง ซึ่งเกิดจากการใช้สารเสพติด และการมีเพศสัมพันธ์สูง ต่างส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้เพื่อนำความรู้นั้นมาใช้ในการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ ของตนเอง กิจกรรมเล่นเกมนับว่าเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียน เพราะสื่อที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา จะมีความสัมพันธ์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนดังที่ จันทรฉาย เตมียาการ (2533, หน้า 26) กล่าวไว้ว่า ในการเลือกสื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนนั้น ต้องพิจารณาก่อนว่า สื่อนั้นมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้หรือไม่ หรือสื่อนั้นจะต้องช่วยให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ง่ายและเร็วที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สุวัฒน์ นิยมคำ (2531, หน้า, 416 – 420) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อนักเรียนเรียนด้วยความสนใจและมีความพร้อมที่จะเรียน จะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน ในกระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนของการประยุกต์ไปใช้ ผู้วิจัยได้มอบหมายงานให้นักเรียนทำด้วยตนเองและทำร่วมกันกับ กลุ่ม เช่น จัดบอร์ด ทำป้ายนิเทศ เขียนคำขวัญ เขียนจดหมายถึงผู้ติดเชื้อเอดส์ เขียนการ์ดให้ กำลังใจเพื่อนที่ติดเชื้อเอดส์ และให้นำผลงานไปติดที่บอร์ด หรือผนังในห้องเรียน ได้นำผล มาสู่ความภูมิใจในกลุ่มและตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ชมภูมิกาศ (2525, หน้า 100) ที่กล่าวถึง แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคต กระบวนการเรียนรู้ จะต้องนำกระบวนการ กลุ่มมาใช้ ซึ่งมีการเปิด โอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกันจะเห็นว่าการใช้ชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ สำหรับนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ครั้งนี้ นอกจากจะทำให้ให้นักเรียนมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ดีขึ้น มีความตระหนักมากขึ้น มีทักษะชีวิตดีขึ้นแล้ว ยังทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและให้ความร่วมมือ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

นอกจากนั้นเมื่อผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วได้มอบหมายให้นักเรียนเขียนการ์ด ถึงใครคนหนึ่งติดเชื้อเอดส์ พบว่านักเรียนได้ถ่ายทอดความรู้สึกเข้าใจ เห็นใจผู้ติดเชื้อได้ดี เช่น เด็กชายลิเจ็ง เขียนว่า “ฉันขอให้กำลังใจกับผู้ป่วยเอดส์และขอให้ผู้ป่วยเอดส์ไม่ต้องกลัวว่า พวกเรา จะรังเกียจ”

เด็กหญิงปราณี เขียนว่า “ฉันขอให้คุณหายจากโรคภัยไข้เจ็บเร็ว ๆ นะ ฉันจะเป็นกำลังใจให้คุณตลอดไป”

เด็กหญิงอ้อ เขียนว่า “ฉันขอให้เธอมีความสุข ฉันจะเป็นเพื่อนที่ดีของเธอ ไม่ว่าเธอจะเป็นโรคเอดส์หรือไม่ก็ตาม”

เด็กหญิงศรีวิไล เขียนว่า “เราขอให้กำลังใจเพื่อน และจะอยู่กับเพื่อนตลอดไป”

เด็กหญิงสุดา เขียนว่า “ฉันขอเป็นกำลังใจให้เธอและขอเป็นเพื่อนที่ดีของเธอ”

เด็กหญิงกัญญาเขียนว่า “ฉันยังรักเธอ เธออย่าเสียใจมากนักและอย่าหลงผิด”

เด็กหญิงวัชรวิภา เขียนว่า “ฉันขอให้กำลังใจแก่คนเป็นโรคเอดส์ทุกคน ขอให้ทุกคนอยู่อย่างมีความสุข มาก ๆ”

เด็กชายจรัส เขียนว่า “เราควรให้กำลังใจและเห็นใจผู้ติดโรคเอดส์ ควรรักเขาเหมือนพี่เหมือนน้อง ผมเสียใจที่เขาป่วยเป็นเอดส์ที่รักษาไม่ได้ แต่ผมก็ขอให้กำลังใจเขาคงจะทำให้เขามีความสุขมาก ๆ”

และผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์นักเรียน ถึงพฤติกรรมป้องกันการติดโรคเอดส์ของตนเอง หลังจากเรียนด้วยชุดกิจกรรม

เด็กชายฐิติพัทธ์พูดว่า “ผมจะไม่เสพยาบ้า เพราะยาบ้าเป็นสิ่งไม่ดี ถ้าผมเสพยาบ้า ผมอาจติดโรคเอดส์ด้วย”

เด็กชายไพฑูริย์พูดว่า “ผมจะไม่ลองเสพยาบ้า เพราะถ้าทำอย่างนั้น มันไม่ดีต่ออนาคตของเรา ชีวิตเราก็จะสั้นลงเมื่อติดโรคเอดส์ด้วย”

เด็กชายไพรัตน์ พูดว่า “ผมจะตั้งใจเรียนหนังสือ ผมอยากมีอนาคตที่ดี ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด”

เด็กหญิงกัญญา พูดว่า “หนูจะไม่ยอมมีเพศสัมพันธ์เพราะไม่อยากเสี่ยงต่อโรคเอดส์ ต้องรอให้หนูอายุมากกว่านี้ คือเมื่อแต่งงานแล้วค่อยมีเพศสัมพันธ์กัน”

เด็กหญิงจิราภาพูดว่า “หนูจะตรวจเลือดก่อนแต่งงาน”

เด็กหญิงมาลีพูดว่า “หนูจะขอร้องให้แฟนใช้ถุงยางอนามัย ถ้าเขาไม่ยอมหนูก็จะไม่ยอมให้เขามีเพศสัมพันธ์เหมือนกัน”

เด็กชาย ปัญญา พูดว่า “ผมต้องใช้ถุงยางอนามัย จึงจะป้องกันโรคเอดส์ได้”

จะเห็นได้ว่า การเรียนด้วยชุดกิจกรรมทักษะชีวิต มีผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมป้องกันการคิดเชื่อเอดส์ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการนำชุดกิจกรรมนี้ไปใช้ ครูผู้สอนควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาโรคเอดส์ที่ถูกต้อง มีการเตรียมตัวให้พร้อมโดยศึกษาคู่่มือการใช้ชุดกิจกรรมให้เข้าใจก่อน ศึกษากิจกรรมในชุดกิจกรรมที่จะทำการสอนให้เข้าใจก่อนการทำการสอน เตรียมสื่อและอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนที่จะทำการสอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องดำเนินเป็นไปตามลำดับ ขั้นตอนผู้สอนต้องจัดกิจกรรมด้วยความมั่นใจ
2. ชุดกิจกรรมนี้นอกจากใช้สำหรับนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้ว ยังสามารถนำไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงใช้กับนักเรียนชาวเขาชั้นอื่น ๆ หรือเยาวชนชาวเขากลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษาอื่น ๆ ได้ นอกจากนั้นบุคลากรสาธารณสุขยังสามารถนำไปใช้ในการจัดอบรมหรือเข้าค่ายเยาวชนชาวเขาในพื้นที่ได้เช่นกัน
3. ครูผู้สอนหรือวิทยากรควรสร้างความคุ้นเคยและความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนเพื่อให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเร้าใจไม่เคร่งเครียด เกิดความรู้สึกเป็นอิสระ ไม่เขินหวาดกับนักเรียนมากจนเกินไป จนทำให้นักเรียนเรียนด้วยความอึดอัดไม่สบายใจควรมีความเป็นกันเอง จะทำให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์
4. สถานการณ์เรื่องโรคเอดส์ที่นำมาใช้ในชุดกิจกรรมควรสะท้อนเหตุการณ์เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ข้อมูลเกี่ยวกับโรคเอดส์รวมทั้งสื่อที่ใช้ประกอบการสอน เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ คู่มือ ภาพพติก เอกสารความรู้เรื่องโรคเอดส์ สามารถขอได้ที่ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อทุกเขต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สถานบริการสาธารณสุขทุกแห่ง
5. สถาบันการศึกษา ควรจัดให้มีการใช้ชุดกิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการคิดเชื่อเอดส์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง รวมทั้งอาจพิจารณาปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนในวิชาอื่น ๆ ให้มีลักษณะเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยก็จะเป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะชีวิตของตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพื่อเปรียบเทียบถึงผลของการใช้กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม
2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาทักษะชีวิตด้านอื่น ๆ เช่น ความเห็นใจผู้อื่น การเผชิญต่อความเครียดและแรงกดดันจากครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ทักษะสังคม เป็นต้น